

≡ Lys i mørket.

Udarbejdet af Fritze Steiner-Johnsen og Susanne Holst

Tro, håb og kærlighed

Lys i mørket. Tro, håb og kærlighed

- Undervisningsmateriale til konfirmander om den kristne livsvej med grundbegreberne tro, håb og kærlighed, som ledesnor. Gennem billeder, bibeltekster, små videoer, interview og CL får konfirmanderne indblik i, hvordan vi kan få håb i den kristne fortælling og selv være med til at give håb til andre.

Materialet leder op til et fælles konfirmandtræf, hvor konfirmanderne medbringer symbolerne tro, håb og kærlighed udført som kreativ udfoldelse i konfirmandstuen.

Indholdsfortegnelse 1. Lektion: Lys i mørket

Ad 1: Hjemmeopgave	s.3
Ad. 2: Quiz og byt. Spørgsmål om lys og mørke	s.3-4
Ad 3: Billedanalyse. Rembrandt ”Julenat”	s.5
Ad 4: Dåbens lys	s.6
Ad 5: Lys i verden. Amnesty International	s.6-7
Ad 6: Livslys. To skæbnefortællinger	s.7-8
Ad 7: Andagt. Den blindfødte	s.8-9

Indholdsfortegnelse 2. Lektion: Tro, håb og kærlighed

Ad 1: Hjemmeopgave	s.9
Ad 2: Ét minuts stilhed	s.10
Ad 3: Symbolerne tro, håb og kærlighed	s.11
Ad 4: Tre workshops	s.11-12
Ad 4a: Workshop om tro	s.13-18
Ad 4b: Workshop om håb	s.18-20
Ad 4c: Workshop om kærlighed	s.21

Ad 1.: Hjemmeopgave før første lektion

Interview

Konfirmandtiden før første lektion får hver konfirmand til opgave enten at spørge en af sine forældre eller en bedste-

steforældre om, hvordan de overvandt et svært øjeblik eller en svær situation i deres liv. Var der nogen mennesker, som kom dem til hjælp, eller var der noget i dem selv, en tro, et håb eller en kærlighed, som fik dem til at overvinde det svære.

Konfirmanden kan bede forældre/bedsteforældre om lov til at fortælle historien videre på klassen eller blot fortælle overordnet, hvad der bragte den interviewede videre fra mørke til lys.

Ad.1 Tre til fire konfirmander fortæller om deres interview med forældre og bedsteforældre. Resten af konfirmanderne fortæller kort, hvad der hjalp den interviewede igennem en svær situation. Der skrives stikord op på tavlen undervejs og der samles op. Præsten tænder et lys og fortæller, hvordan lyset kan sprede mørket både bogstaveligt men også overført via de eksempler konfirmanderne har haft med.

Ad 2: Quiz og byt omkring lys og mørke.

Klip spørgsmålene ud nedenfor. Hver konfirmand får et spørgsmål og finder en makker. På skift stiller de hinanden spørgsmål, roser for svar og skifter seddel og finder en ny makker. Når alle har været igennem spørgsmålene, sætter konfirmanderne sig igen.

1. Forklar udtrykket ”Han har brændt sit lys i begge ender
2. Jesus siger; ”Sæt ikke dit lys under en spand, men på en lysestage, så det kan skinne for andre”.
Hvad mener han mon?
3. Kan planter gro uden lys?
4. Hvad kan du bedst lide at være oppe om dagen eller om natten og hvorfor?
5. Forklar udtrykket ”Når katten er ude spiller musen på bordet”
6. Hvad vil det sige at have en lyssky adfærd?
7. Hvornår er man en lysslukker?
8. Har du oplevet nogen være lysslukker, hvordan?
9. Grin!

Lys i mørket

10. ”Kæmp ikke mod alverdens mørke, men tænd et lys” – Giv et eksempel på, hvordan jeg kan tæn- de et lys i dag
11. Jesus siger, ”Jeg er verdens lys” – Hvordan kan Jesus være et lys for verdenen?
12. Mim at du tænder et lys og bagefter puster det ud
13. Tro kan flytte bjerge. Hvordan?
14. Er Jesus et lys for dig, hvis ja, hvorfor? Hvis nej, hvorfor ikke?
15. Forklar udtrykket ”Mange bække små gør en stor å”
16. Tag fem englehop. Tag armene i vejret og sig Ye ah!
17. Hvad gør det ved dig, når solen skinner?
18. Kunne du forestille dig at leve ved nordpolen, når der er helt mørkt flere måneder om året og man ikke ser solen?
19. Jesus kalder os for lysets børn. Hvad tror du det udtryk betyder?
20. Er du bange for mørke?

Quiz og byt

21. Vi er alle talentfulde på en unik og vigtig måde. Hvad er dit talent?
22. Hvorfor foretages forbrydelser tit om natten?
23. Hvornår har du selv været et lys for en anden? Vil du fortælle om det?
24. Hvordan tror du, det vil være at leve i et land med en lang årstid?
25. Det er bedre at tænde et lys end at forbande mørket. Nævn noget i livet, som kan være mørkt

Ad.3 Konfirmander- ne ser på Rem- brandts billede ”Julenat”

Rembrandts billede ”Julenat” 1 [http://www.kirke-skole.dk/index.php?eID=tx_cms_showpic&file=uploads%2Fpics%2Fadora-tio.jpg&md5=7a9e24d0500ed89951e626ad41ed9a20406edaa4¶meters\[0\]=YTo0OntzOjU6IndpZHRoIjtzOjQ6IjgwMG0iO3M6NjoiaGVpZ2h0IjtzOjQ6IjYw¶meters\[1\]=MG0iO3M6NzoiYm9keVRhZyI7czo0MToiPGJvZHkgc3R5bGU9Im1hcmdpbjowOyBi¶meters\[2\]=YWNrZ3JvdW5kOiNmZemY7Ij4iO3M6NDoid3JhcCI7czoZnZoiPGEgaHJlZj0iamF2¶meters\[3\]=YXNjcmlwdDpjbG9zZSgpOyl%2BIHwgPC9hPiI7fQ%3D%3D](http://www.kirke-skole.dk/index.php?eID=tx_cms_showpic&file=uploads%2Fpics%2Fadora-tio.jpg&md5=7a9e24d0500ed89951e626ad41ed9a20406edaa4¶meters[0]=YTo0OntzOjU6IndpZHRoIjtzOjQ6IjgwMG0iO3M6NjoiaGVpZ2h0IjtzOjQ6IjYw¶meters[1]=MG0iO3M6NzoiYm9keVRhZyI7czo0MToiPGJvZHkgc3R5bGU9Im1hcmdpbjowOyBi¶meters[2]=YWNrZ3JvdW5kOiNmZemY7Ij4iO3M6NDoid3JhcCI7czoZnZoiPGEgaHJlZj0iamF2¶meters[3]=YXNjcmlwdDpjbG9zZSgpOyl%2BIHwgPC9hPiI7fQ%3D%3D).

Lad konfirmanderne beskrive, hvad de ser. Hvor kommer lyset fra i billedet?

Præsten læser Jesu ord om sig selv Joh. 12, 46 ”Som lys er jeg kommet til verden, for at enhver, som tror på mig, ikke skal blive i mørket”

Nu sættes konfirmanderne sammen to og to og får til opgave at arbejde med Juleevangeliet Luk.2, 1-14. Hvad siger juleevangeliet om Jesu fødsels betydning?

Præsten skriver tre centrale ord fra juleevangeliet op på tavlen - glæde, engle, fred. Nu lægges billeder ud, som er fotos af Guds billeder fra Det Nye Testamente. Hver gruppe går op og finder et billede, som de synes bedst beskriver et af de tre ord på tavlen. Billedet sættes op på tavlen under ordet. Hver gruppe forklarer, hvorfor de valgte dette billede til det ord. Ved RPC kan man købe Leise Christensens ”Kort om Gud”, hvor der er fotos af Guds billeder fra Det Gamle og Det Nye Testamente. Disse kort kan bruges til meget andet undervisning også med børn og voksne.

Alternativt kan man dele klassen i to hold og bede dem lave stafetløb til tavlen, hvor de på skift finder synonymord for ordene, fred, glæde og engle.

Præsten samler op: Om Jesus og hans betydning kan der siges meget mere end der blev julenat. Nu har konfirmanderne gennem billeder og synonymord udtrykt, hvad det vil sige, at Jesus er lys for verden og hvilken betydning det har. Nævn nogle af disse. Alternativt kan man dele klassen i to hold og bede dem lave stafetløb

Ad.4 Dåbens lys

Nu synges Johannes Johansens salme ”Lyset er i bar-
nedåben” [http://svenstrupkirke.dk/kirke/
index.php?
opti-
on=com_content&view=article&id=202:sal
men-q-dabslysetq&catid=53:musik-og-
salmer&Itemid=66](http://svenstrupkirke.dk/kirke/index.php?opti-on=com_content&view=article&id=202:salmen-q-dabslysetq&catid=53:musik-og-salmer&Itemid=66)

Præsten fortæller om dåbens betydning som Kristi lys tændt ind i den døbttes liv. I dåben knyttes vi sammen med Jesus. I nogen kirker er der tradition for at tænde et lys, når barnet er døbt. Det kaldes for et dåbslys og skal vise, at der ved dåben er tændt et lys i den døbttes liv. Ved dåben er den døbtte blevet forbundet med ham, som er verdens lys. Den døbtte har nu et lys at gå ved. Jesus viser vej og giver også håb om opstandelse efter dette liv men også i livet nu. Der venter altid noget godt.

Lys kan både vise vej og oplyse, men det kan også afsløre. I dåben drukner det gamle menneske, alt det i os, som ikke er kærligt og lyst. Ligesom vi må vente det gode, så må vi også vente, at vi bliver nye for top til tå. Gud har tændt sit lys i os ved vor dåb.

Ad.5 Lys i verden

Vis en lille You tube video lavet i forbindelse med Amnesty International's 50 års jubilæum [https://
www.youtube.com/watch?v=qXvKE_sHnu8](https://www.youtube.com/watch?v=qXvKE_sHnu8). Fortæl kort om organisationen og deres arbejde.

Amnesty International er en organisation, som hjælper mennesker, som er under tortur, i fangeskab eller uden rettigheder. Ved at skrive breve til ledende regeringer eller myndigheder på vegne af de udsatte eller ved at fortælle offentligt om de uretfærdigheder, som bliver begået, lægger denne organisation pres på regeringer og myndigheder i lande, hvor menneskerettigheder ikke overholdes.

Organisationen er på den måde et eksempel på et lys i mørket.

Konfirmanderne deles ind i grupper på fem og arbejder med symbolet for Amnesty International.

Hver gruppe får Amnesty Internationals symbol plus et vers af Hans Anker Jørgensens salme ”Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig!”. Brug versene 3-7.

De skal nu henholdsvis finde noget i salmen, som beskriver pigtråden omkring lyset i Amnesty Internationals symbol og noget, der beskriver lyset.

Plenum med stikord på tavlen.

Præsten slutter med, at tænde et lys og læse Matth. 5, 14-16.

Jesus har gjort sig til ét med os og blevet vores bror. Til ham kan vi bede om lys i mørke og selv få hjælp til at være lys for andre.

Ad. 6 Livslys

Konfirmander ser og hører om to mennesker, som har oplevet svære ting i deres liv. Alle tre overvinder mørket gennem tro, håb og kærlighed.

a) Video med Nick Vujicic

Vis Youtube videoen om manden uden arme og ben. Hans glæde ved livet er blevet et lys for andre.

<https://www.youtube.com/watch?v=rWlw0ymYl8A&feature=kp>

b) Fortællingen om Kim Malthe Bruun

Under 2. verdenskrig valgte den unge Kim Malthe Bruun at gå ind i modstandsbevægelsen mod tyskerne. Han vidste, at han satte sit liv på spil, men ønskede af hjertet at kæmpe for sin frihed, sit land og fremtiden.

Han stod selv lige overfor at skulle til at begynde sit eget voksenliv. Han var blevet forelsket i en kvinde, som han gerne ville dele sit liv med. Desværre nåede han ikke at blive en del af fremtiden eller denne kvindes liv, for Kim Malthe Bruun, som han hed, blev taget af Gestapo – det tyske politi. Han kom i forhør og under tortur. Før han blev henrettet skrev han et meget stærkt brev til sin kæreste.

Det sidste brev Kim Malthe Bruun skrev blev et afskedsbrev. Det blev skrevet to dage før, han blev henværet af tyskerne. I det står der blandt andet:

”Du føler en skæren i sindet, det er sorgen, siger man, men Hanne, se længere, vi skal dø, og om jeg sover hen lidt før eller senere, det kan hverken du eller jeg sige, om det er godt eller ondt.”

Konfirmanderne skal nu sætte sig sammen to og to og kort samtale om, hvordan de to menneskeskæbner hver især rummer lys.

Præsten runder af.

Vi er aldrig ladet alene. Uanset, hvad der sker i vores liv, er der et lys, som brænder i os og for os ved Jesus Kristus. I dåben er hans lys tændt som et håb ind i vores liv. Han vil, at vi ikke skal give op, men turde gå i mørket og være i lyset.

Læs salme 23

Ad. 7 Andagt

Konfirmander og præst går i kirken. Forinden er hver konfirmand sendt ind i et mørkt rum. Det kan være et toilet eller baderum uden vinduer. I rummet er der hængt forskellige ting op, som man skal røre ved. Det kan være noget skarpt, noget blødt, noget vådt, noget koldt, noget knudret, noget glat osv. I rummet hænger der også en pose, som de forinden har fået at vide indeholder noget spiseligt, som de må tage af. Det må gerne være en småkage eller lille bolle, bolsje eller, hvad man nu kan finde på.

Derefter går man i kirken. Præsten knytter til ved konfirmandernes oplevelse af at være i et mørke og ikke kunne orientere sig. Det spiselige gav måske heller ikke helt samme oplevelse, som hvis de havde kunnet tage det i øjesyn og se, hvilken farve det havde.

Nu læser præsten fortællingen om helbredelsen af den blindfødte Joh. 9, 1-7.

Jesus bringer lys ind i denne mands liv. Han liv forvandles. Jesus blev hans håb og lys og nu kan denne mand også være lys for andre.

Bøn om at Gud må åbne vore øjne, så vi ser hans lys i verden og at vi bliver lys for hinanden.

Derefter tænder alle konfirmander et lys

Syng ”Du som har tændt millioner af stjerner.”

Derefter tænder alle konfirmander et lys

Syng ”Du som har tændt millioner af stjerner.”

Lektion 2: Tro, håb, kærlighed

Formål: At give konfirmanderne et indblik i den kristne livsvej ”tro, håb og kærlighed”, som et lys i mørket. Troen, håbet og kærligheden handler om de tre vigtigste relationer i livet: Forholdet til Gud, forholdet til næsten og forholdet til én selv. Formålet med denne lektion er at tage udgangspunkt i det almene i at tro, håbe og elske for derefter at give et indblik det specifikt kristne i forbindelse med de tre begreber. Konfirmanderne skal inden lektionen have lavet hjemmeopgaven om tro, håb, kærlighed.

Ad 1: Hjemmeopgave:

Forberedelse: Der kopieres A-3 ark med billeder gerne i farver (se bilag 1). Et ark pr. konfirmand.

Konfirmanderne får en A-3 med hjem med billeder på. Familien samles og billederne lægges på bordet. Forældre og søskende skal nu skrive ”tro” som overskrift på det/de billeder, de synes handler om det. Herefter fortæller de konfirmanden, hvorfor de har skrevet tro på netop det billede. Det kan også være, forældrene synes, at nogle af billederne både handler om håb og kærlighed. Herefter skal de skrive ”håb” og ”kærlighed” som overskrift på billedet og fortælle, hvorfor billedet er et håbs- og kærlighedsbillede.

Konfirmanden kan evt. optage deres forklaringer, så han/hun kan videregive en eller to forklaringer til lektionen. Konfirmanden skal huske at tage A-3 arket med til undervisningen.

Ad.2: Ét minuts stilhed

Citater om tro, håb og kærlighed til krukke. Citat til hver anden konfirmand. De sætter sig sammen to og to om et citat. Først et minuts stilhed til egen refleksion. Derefter samtale i et par minutter mellem to konfirmanderne. Til slut kort in plenum.

1. Tro er at tro på det, du ikke ser
2. Troens belønning er at se det, du tror
3. Tro er handling
4. Det er hjertet som fornemmer Gud og ikke fornuften. Dette er troen: Gud følbar i hjertet, ikke for forstanden
5. Har I tro som et sennepsfrø, kan I sige til dette bjerg: Flyt dig og det vil flytte sig
6. Hvorfor vil du altid tro på din tvivl og tvivle på din tro? Tvivl engang imellem lidt på din tvivl og tro lidt på din tro
7. Kærlighed kommer mere naturligt til det menneskelige hjerte end hadet gør det
8. Svære ting vil altid virke umulige, indtil de er gjort
9. At være optimist er at holde ens hoved mod solen, mens ens fødder går fremad

10. Jeg har en stor tro på håbet
11. Kærligheden vokser i tilliden
12. En person med en tro har samme styrke som nioghalvfems mennesker, der blot har en interesse
13. Kærlighed er, når jeg ser over på divanen og opdager, at han ligger der endnu efter seksten år
14. Med håb imod håb troede han
15. Det kræver antagelig mere tro at leve uden tro end med
16. Uden håb ingen drømme, ingen drømme uden håb
17. Når verden siger "Giv op", visker håbet "Prøv engang til"
18. Tro er en fugl, der føler lyset og synger, når daggryet stadig er mørkt.
19. Det er bedre at have elsket og mistet end slet ikke at have elsket
20. En sand ven er en der tror på en, når man selv er holdt op med det
21. Håbet kan vinde over erfaringen
22. Elsk mig mest, når jeg fortjener det mindst, da behøver jeg det mest
23. Hvor der er liv, er der håb

Ad. 2: Hjemmeopgaven fremlægges

Konfirmanderne har deres hjemmeopgave med og én for én viser de deres A-3 plakat og giver en eller to forklaringer fra deres forældre omkring, hvorfor der f.eks. står ”tro” ved dette billede.

Ad. 3: Symbolerne tro, håb og kærlighed

Præsten viser forskellige billeder af symbolerne på tro, håb og kærlighed (se power point bilag 2). Først forskellige kors billeder (fortæller hvorfor korset er symbol på tro), derefter forskellige anker billeder (fortæller om ankerets betydning og hvorfor det er symbol på håbet). Og til slut hjertebilleder. Der knyttes en bibeltekst til hver forklaring.

Bibeltekst til tro: Troen på opstandelseskrafterne i livet og efter livet. Mark. 16,1-7

Bibeltekst til håb: Hebræerbrevet 6, 17-20 (Det håb er som et anker for sjælen) Om ankeret: et skib i havsnød, hvor både sejl er væk, årer er knækket eller tabt i vandet og evt. ror er beskadiget, vil i en storm (eller bare i pålandsvind) blive slået til pindebrænde, når det rammer ind mod en kyst

(rev, skær) og alle ombordværende vil med sikkerhed dø. Det sidste håb for et sådant skib, eller rettere for de ombordværende er, at kaste anker og håbe, at skibet kan ligge og ride hen over bølgerne på samme sted - væk fra klippeskær og kyst - indtil det bliver roligt vejr og nogen i land kan sejle ud og redde dem.

Bibeltekst om kærlighed: Uddrag fra 1. kor. 13

Ad. 4: Tre workshops

Forberedelser: Der skal bruges to frivillige til workshop.

Lutherrosen: Limstifter, limpistol, neon gule, selvlysende tusser. Køb små blikkors hos crea (et til hver), røde klistermærkehjerter, hvidt glanspapir og blå silkepapir/stof. Lutherrosen: Begynd med et tyndt, hvidt karton, der klippes en cirkel af det blå silkepapir, kom limstift på det hvide og sæt det blå silkepapir oven på. Herefter klippes en julerose som klistres oven på det blå silkepapir.

Tro, håb og kærlighed

Det er vigtigt at limstiften påføres det hvide glanspapir. Oven på det hvide glanspapir sættes hjertet og til slut korset (måske med limpistol). Der tegnes en gul cirkel rundt om rosen og den klippes ud. 6-8 plancher (til håbsord), post-it, kort til at skrive på (små håbsbreve) med hul i (skal hænges på et træ udenfor), sejl garn. Røde kartonark. Tusser.

3 små workshops om tro, håb, kærlighed. Hvis dette undervisningsforløb bruges som en hel konfirmanddag, er der mulighed for at konfirmanderne kan komme gennem alle tre workshops. Ellers kan man dele dem ud i tre grupper, hvor den ene gruppe laver workshop om tro, den anden om håb og den tredje om kærlighed. Derefter samling in plenum.

Tre workshops

- Workshop om tro: Tekster: En 14 åriges anti fadervor, J. Rosendahl: Troen er ikke en klippe. Vandringer på søen. Produkt: Lutherrosen laves.
- Workshop om håb: Et anker for sjælen, som er kastet ind i himlen. Youtube: Krig. Gru. Håb.

<http://www.youtube.com/watch?v=2ZuhdQezYQY>

Herefter sættes bibel og salmecitater på håbs ord.
Produkt: To og to skriv håbsbreve

- Kærligheden. Til denne workshop henvises der til konfirmandcenterets interaktive forløb om kærlighed. Præsten vælger selv ud, hvilke emner i Power Point han/hun vil arbejde med. http://www.konfirmandcenter.dk/index.php?id=445&tx_konfmat_pi1%5Bmaterial%5D=426&tx_konfmat_pi1%5Baction%5D=show&tx_konfmat_pi1%5Bcontroller%5D=Material&cHash=016ecfa26e8eb18d074a1315f02ff7a2

Produkt: Efter at have arbejdet med interaktive forløb skal konfirmanderne deles i hold af 4. Hvert hold får et stort rødt kartonark. Der klippes et stort hjerte og hjertet indtegnes i puslebrikker. Konfirmanderne skriver nu et andet ord for kærlighed i hver puslebrik.

skriver nu et andet ord for kærlighed på puslebrikken.

Ad. 4 a: (ca. 45 min) Troen

Tekster: En 14 årigs anti-fadervor, J. Rosendahl: Troen er ikke en klippe. Vandringen på søen. Luther: Luther rosen laves.

Holdet deles i to og de får anti-fadervor og digtet ”Troen er ikke en klippe”. De udnævner en sekretær i gruppen, som skriver stikord ned til konfirmandernes svar på spørgsmålet: Hvad handler teksterne om? Ca. 3-4 min.

Herefter skal gruppe 1 dele ”Anti-fadervor” ind i sætninger. Eks: sætning 1: Jeg tror dig ej, du store Gud, sætning 2: Jeg følger ikke dine bud etc. En konfirmand får sætning 1, en anden sætning 2 og så fremdeles. (2 min)

Gruppe 2 deler ”Troen er ikke en klippe” ind i sætninger. En konfirmand får sætning 1, en anden sætning 2 og så fremdeles. (2 min)

Herefter stiller de to hold sig overfor hinanden i to lange rækker, ansigt til ansigt. Konfirmand 1 fra gruppe 1 træder frem og læser: Jeg tror dig ej du store Gud. En fra gruppe 2 træder frem med et modsvar fra troen er ikke en klippe. Det gælder om et hurtigt modsvar. Gruppe 2's svar er ikke bestemt på forhånd. Det gælder om at have mod til hurtigt at svare med sin egen sætning fra digtet.

præsten samler op og spørg ind til svar—modsvar.

Anti-fadervor skrevet af en 14 årig: ”Jeg tror dig ej, du store Gud, jeg følger ikke dine bud, og grunden til jeg ikke tror, er al den nød på vores jord, hvis du var god og tilgav trods, så skulle du jo hjælpe os, for mange lever i evig nød, for megen sygdom, for megen død, er dette hvad der fra dig gi's, er dette vores paradis?”

”Troen er ikke en klippe” af Rosendahl:

Troen er ikke en klippe
midt i et stormpisket hav.
Tro er at sejle trods bølger
over en truende grav.

Troen er ikke det sikre
midt i en verden af fald.
Tro er at være til stede
høre når nogen har kaldt.

Troen er aldrig artikler
trykt i en indbunden bog.
Tro er at vove sig udad,
varsom og kærlig og klog.

Troen er det som kan svigte
i en forfærdelig stund.
Troen er det som kan gribes
midt på den gyngende grund.

Tro er det levende, nære
som gi'r mig kræfter og mod,
så jeg går med dig på vejen,
selv om jeg ikke forstod.

Tro er at løfte sin stemme der,
hvor min fjende har magt.
Tro er at satse på håbet
udsat for verdens foragt.

Tro er utrolige kræfter,
som vil forandre alt,
vove sig dybt ind i mørket,
når der for alvor er kaldt.

Herefter genfortæller og fortolker præsten kort vandringen på søen. Fortolkningen går over i en kort fortælling om, hvordan Luther som ung kæmpede med sit forhold til troen.

Vandringen på søen, Mat. 14, 22-33:

Straks efter nødte Jesus disciplene til at gå om bord i båden og tage i forvejen over til den anden bred, mens han selv sendte skarerne bort. v23 Da han havde sendt skarerne bort, gik han ene op på bjerget for at bede. Og da det var blevet aften, var han alene dér. v24 Båden var allerede mange stadier fra land og kæmpede med bølgerne, for vinden var imod. v25 Men i den fjerde nattevagt kom han til dem, gående på søen. v26 Da disciplene så ham gå på søen, blev de skrækslagne og sagde: »Det er et spøgelse,« og de skreg af frygt.

v27 Og straks talte Jesus til dem og sagde: »Vær frimodige, det er mig, frygt ikke!« v28 Men Peter sagde til ham: »Herre, er det dig, så befal mig at komme ud til dig på vandet.« v29 Han sagde: »Kom!« Peter trådte ud af båden og gik på vandet hen til Jesus. v30 Men da han så den stærke storm, blev han bange, og han begyndte at synke og råbte: »Herre, frels mig!« v31 Straks rakte Jesus hånden ud, greb fat i ham og sagde: »Du lidettroende, hvorfor tvivlede du?«

v32 Da de kom op i båden, lagde vinden sig. v33 Og mændene i båden kastede sig ned for ham og sagde:

»Sandelig, du er Guds søn.«

Eks. fra en prædiken: Jesus viser, at tro er noget konkret, der hviler på Ham. Tro er ikke en teori eller en holdning, jeg har i lommen eller i skuffen til at tage frem efter behov og behag, når jeg vil – og kristen tro er ikke bare en stak læresætninger, der siger, hvad jeg mener, er sandt, og som jeg så kan støtte mig til – nej, troen er det, der bærer mig i livet.

Hvad vores tro egentlig er kan godt illustreres ved hjælp af en appelsin og en balje vand.

Hvis jeg har en balje vand og lægger en appelsin ned i vandet, så flyder den oven på! Hvis jeg så skræller den, og lægger den ned i vandet igen, så synker den.

Det er skralden, der holder den oppe.

Nu er det jo ikke for, at vores tro er fuldstændig vandtæt – det var Peters heller ikke – så det er faktisk ikke troen, der holder os oppe, når det skal være helt rigtig – og det skal det jo, når det er noget, der skal bære i livet.

Tvivlen laver sine huller i vores tro – men det er sådan, at Gud har besluttet, at den som tror på Kristus er gemt i Kristus – og det er Kristus, der kan gå på vandet. Det er ham, der bærer oppe – det er ham, der bærer os i livets stormvejr. Han er “skralden” om vores liv.

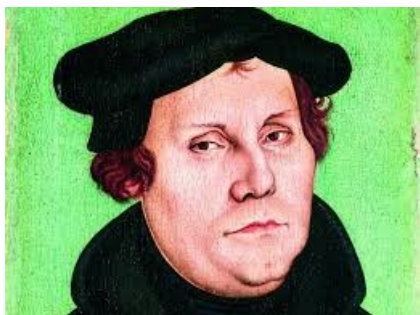
Det er dér, midt i livets stormvejr, uden redningsbåd og temmelig alene at vi kan opleve, hvordan Jesus leder os ad troens vovede skridt ind i hans ro – ind i hans fred – opleve hans ord blive til lys på vores vej – midt i sygdom eller modgang – et lys, der leder os ind i hans nærvær som det eneste, der kan bære mig nu – det er troen på Kristus, der bærer vort liv, når vi er aller svagest i os selv, og ikke ser nogen udvej.

Jeg tror ikke det er så svært for nogen af os at overføre denne her natlige oplevelse på Genezaret sø til kristent hverdagsliv.

Alle kender til storme i deres liv – alle vil før ellers siden føle trang til at råbe om hjælp – og håbe, der er nogen der hører, deres råb. Vi kan alle gribes af frygt for det, som livet overvælder os med – vi kan også sagtens opleve, at vi føler os alene og svage – og næsten føle det som om Jesus går forbi os i stormvejret – har du glemt mig, Herre? I livets storme skifter forholdene så tit – man kan et øjeblik føle sig stærk og i næste øjeblik føle sig suget ned af sin egen frygt og tvivl – ligesom

Men når denne her beretning skal fortælles igen og igen, så er det for, at du og jeg skal vide, at vi ikke er glemt i vores egen magtesløshed – Jesus er der altid lige straks og løfter os op. Han lader dig ikke synke. Nu kunne man måske tro, at Peter fremover var kureret for al fejhed og tvivl og frygt? – men nej, og sådan er det desværre med det liv, vi har – og Jesus ved det – vi mister fokus og synker ned i vores egen frygtsomhed og tvivl igen og igen, og må løftes op igen og igen. Da Peter senere fornægtede sin mester, da Jesus blev taget til fange og korsfæstet, end ikke der slap Jesus Peter – efter få dage var den opstandne igen hos Peter og løftede ham op af skidtet.

Lidt om Luther: Tiden i klostret 1505-1507 (beskriv livligt, hvordan han piskede sig selv og aldrig følte, at han troede rigtig nok.)

var dog for Martin Luther én lang konfrontation med følelsen af ikke at kunne leve op til det billede, klostret havde af den sande kristne. Det gjaldt efterfølgelse af ordensreglerne, bøn og faste. I 1507 blev han præsteviet; i 1507-1509 læste Luther teologi og i 1508/9 blev han lektor i **filosofi** ved universitetet i Wittenberg. Som 29-årig blev han doktor i teologi (1512), og derefter kunne han af Johann Staupitz udnævnes til professor i GT (det gamle testamente).

Det var bl.a. på baggrund af sin klostertid, at Luther i 1516/17 ved genlæsning af Romerbrevet 3,28 (af Paulus, i NT (det nye testamente)), kom til den i **protestantismen** meget omtalte indsigt at man frelses ved tro, ikke ved gerninger. Som gerninger regner Luther hele tænkningen bag datidens kristendom, f.eks. ordensregler, krav om bøn og faste, og begrebet om aflad for sine dårlige handlinger. Han kaldte dette for gerningsretfærdighed, hvilket er negativt ment, overfor den positive tro på **Guds** nåde. Luther mente nemlig, at uanset hvor godt, man opfører sig, vil man ikke alene via sine (menneskelige) handlinger, kunne frelses.

Lidt om Luther rosen

I sit takkebrev til Spengler (fra 8. juli 1530) giver Luther følgende beskrivelse af seglet, som han kalder et "compendium theologiae" - en (kort) sammenfatning af hans teologi:

”Mit segl er et symbol på min teologi. Det første er et kors, et sort kors i et hjerte med sin naturlige farve. Dette skal minde mig selv om, at troen på den Korsfæstede er en frelsende tro. "For med hjertet tror man til retfærdighed" (Rom 10,10). Skønt korset er sort, et lidelsens og dødens kors, bevarer hjertet sin naturlige røde farve. Korset fordærver ikke den menneskelige natur; dvs. det fører ikke død med sig, men liv. "Den retfærdige skal leve af tro" (Rom 1,17), troen på den Korsfæstede.

Dette hjerte skal stå midt i en hvid rose, for at vise, at troen giver glæde, trøst og fred. Rosen skal være hvid og ikke rød, for hvid er åndernes og englenes farve (Matt 28,3; Joh 20,12) [og rød er, ligesom hjertet, det kødelige menneskes farve]. Rosen står i et himmelblåt felt, fordi denne tro og åndelige glæde er begyndelsen til den kommende himmelske glæde - den glæde, som allerede er indtrådt i verden, og som gribes af håbet, men som endnu ikke er fuldt afsløret.

Og omkring det blå felt er en gylden ring som tegn på, at denne salighed i Himlen varer evigt og er uden ende, og at den er langt kosteligere end al anden glæde og alle andre goder, således som guld er det mest værdifulde metal. Dette er mit compendium theologiae.”

Lutherrosen: Begynd med et tyndt, hvidt karton. Der klippes en cirkel af det blå silkepapir, kom limstift på det hvide og sæt det blå silkepapir oven på. Herefter klippes en julerose som klistres oven på det blå silkepapir. Det er vigtigt at limstiften påføres det hvide glanspapir. Oven på det hvide glanspapir sættes hjertet og til slut korset (måske med limpistol). Der tegnes en gul cirkel rundt om rosen og den klippes ud.

Ad 4 b.: Workshop om håb

Konfirmanderne deles ind i tre grupper. Sammen skal de se en lille Røde Kors film (2:50 min). Man kan med fordel vise filmen to gange. ”Krig. Gru. Håb” <http://www.youtube.com/watch?v=2ZuhdQezYQY>

Den ene gruppe skal være opmærksom på den tidligere koncentrationsfange Jørgen Barfod. Gruppe 2 skal være opmærksomme på soldaten Daniel Asbo og den 3. gruppe skal holde øje med operationssygeplejerske Lise Torn.

Der udnævnes en sekretær til at tage noter, stikord. I grupperne skal de lave en kort fortælling om deres persons hverdag i henholdsvis koncentrationslejren, i krig som soldat eller som sygeplejerske. Bagefter skal de sammen tale om, hvordan netop deres persons hverdag ville være, hvis de overhovedet ikke håbede på noget som helst. Hvordan ville dette påvirke deres samvær med andre, deres følelser, deres tidsfornemmelse, humør?

Herefter skal de tale om, hvad deres person håber på og hvordan disse håb påvirker deres hverdag, nutid. Hvordan påvirker personens håb mon deres samvær med andre, deres følelser, deres tidsfornemmelse, humør?

In plenum samles der op. Pointe: *Det vi tror og håber på, for os selv og vore liv, lyser fra fremtiden ind i vores liv nu. Det vi tror om fremtiden påvirker vores liv og hverdag her og nu. Det inspirerer os til handlinger, til ord, til det vi gør for os selv og for andre. At have et håb for fremtiden, betyder lys ind i livets hverdage og nutid.*

Præsten spørger konfirmanderne: ”Men hvad er det første I tænker på, når jeg siger det kristne håb, hvad håber vi som kristne på?”. Præsten skriver ordene på plancher, der ligger på borde eller hænger på væggen. Man kan dele en planche i to, så der kan skrives to ord pr. planche. Præsten taler om ordene. Og skriver ekstra ord på, hvis nogle vigtige mangler (f.eks. evighed, tillid og forventning til Gud... forklar)

Derefter uddeles bibelcitater/tekster til grupperne og post-it. Hvis teksten er lang, skriver de bare et par stikord om teksten. Konfirmanderne taler om citaterne i grupperne og forsøger at placere citaterne på plancherne med ordene; hvilket citat, tekst passer til hvilket ord?

Bibelcitater om det kristne håb:

Salme 62,6 ”Kun hos Gud finder min sjæl ro, for mit håb kommer fra ham”

Peters 1. brev: »Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde».

Lukas 18,35: Da Jesus nærmede sig Jeriko, sad der en blind mand ved vejen og tiggede. v36 Han hørte, at en skare kom forbi, og spurgte, hvad der var på færde.

v37 De fortalte ham: »Det er Jesus fra Nazaret, som kommer forbi.« v38 Da råbte han: »Jesus, Davids søn, forbarm dig over mig!« v39 De, som gik foran, truede ad ham for at få ham til at tie stille; men han råbte bare endnu højere: »Davids søn, forbarm dig over mig!«

v40 Og Jesus stod stille og befalede, at manden skulle føres hen til ham. Da han var kommet derhen, spurgte Jesus ham: v41 »Hvad vil du have, at jeg skal gøre for dig?« Han svarede: »Herre, at jeg må kunne se.« v42 Og Jesus sagde til ham: »Bliv seende, din tro har frelst dig.« v43 Straks kunne han se, og han fulgte ham og priste Gud. Og hele folket så det og lovpriste Gud.

Josva 10,35: Josva sagde til dem: »Vær ikke bange, og lad jer ikke skræmme! Vær modige og stærke

Joh. evang. 5,6: Da Jesus så ham ligge der og vidste, at han allerede havde været der i lang tid, sagde han til ham: »Vil du være rask?«

Job 11,18-19: Du kan være tryg, for der er håb, du er under beskyrmelse og kan trygt gå til ro.

Ordspr. bog 18,12: Forventning trukket i langdrag gør hjertet sygt, et opfyldt ønske er livets træ.

1. Mos 1, 27 Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem, og Gud velsignede dem.

1. Mos 1, 27 Gud skabte mennesket i sit billede; i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem, og Gud velsignede dem.

Sl 23,1 Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød.

Sl 23,4 Selv om jeg går i mørkets dal, frygter jeg intet ondt, for du (Gud) er hos mig, din stok og din stav er min trøst.

Sl 25,4-5 Vis mig dine veje, Herre, lær mig dine stier! Vejled mig i din sandhed og belær mig, for du er min frelses Gud, til dig sætter jeg altid mit håb.

Sl 28,7 Herren, min styrke, mit skjold, på ham stoler mit hjerte.

Sl 31,15 16 Jeg stoler på dig, Herre, jeg siger: Du er min Gud. Mit livsløb er i din hånd.

- Sl 139,8-10 Stiger jeg op til himlen, er du dér, lægger jeg mig i dødsriget, er du dér. Låner jeg morgenrødens vinger og slår mig ned, hvor havet ender, så leder din hånd mig også dér, din højre hånd holder mig fast.
- Es 40,31 De, der håber på Herren, får nye kræfter, de får vinger som ørne.
- Mt 28,20 Se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende.
- Mk 10,27 For mennesker er det umuligt, men ikke for Gud, for alting er muligt for Gud.
- Lk 10,20b Glæd jer over, at jeres navne er indskrevet i himlene.
- Lk 19,10 Menneskesønnen er kommet for at opsøge og frelse det fortabte.
- Johs 3,16 Således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv.
- Johs 6,37b Den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort.
- Johs 12,46 Som lys er jeg kommet til verden, for at enhver, som tror på mig, ikke skal blive i mørket

- Rom 8,31 Er Gud for os, hvem kan da være imod os?
- Rom 12,12 Vær glade i håbet, udholdende i trængslen, vedholdende i bønner.
1. Kor 13,7 Kærligheden tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt.
1. Johs 3,20 Gud er større end vort hjerte og kender alt.
- Åb 3,8 Jeg har lukket en dør op for dig, som ingen kan lukke i.

Til slut laves små håbs breve. Konfirmanderne får kort med hul i og sejl garn. På kortene skriver de, hvad de håber på både kristent, for deres eget liv, for verden etc. Alle brevene hænges på et træ uden for og præsten fortæller om træet som et håbs billede.

Ad 4 c; Workshop om kærlighed

Forberedelse: Rødt karton og tusser

Kærligheden. Til denne workshop henvises der til konfirmandcenterets interaktive forløb om kærlighed. Præsten vælger selv ud, hvilke emner i Power Point han/hun vil arbejde med. http://www.konfirmandcenter.dk/index.php?id=445&tx_konfmat_pi1%5Bmaterial%5D=426&tx_konfmat_pi1%5Baction%5D=show&tx_konfmat_pi1%5Bcontroller%5D=Material&cHash=016ecfa26e8eb18d074a1315f02ff7a2

Produkt: Efter at have arbejdet med det interaktive forløb skal konfirmanderne deles i hold af 4. Hvert hold får et stort rødt karton ark. Der klippes et stort hjerte og hjertet indtegnes i puslebrikker. Konfirmanderne skriver nu et andet ord for kærlighed i hver puslebrik.

